

Informacja o zmianach w zasadach dotyczących uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego/specjalnego zasiłku opiekuńczego/zasiłku dla opiekuna

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Biłgoraju, w związku z art. 63 ust. 16 ustawy z dnia 26 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U z 2023 r. poz. 1429) informuje, że od 1 stycznia 2024 r. zmianie ulegają przepisy regulujące zasady przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego/specjalnego zasiłku opiekuńczego/zasiłku dla opiekuna.

Świadczenie pielęgnacyjne od 1 stycznia 2024 r. przysługiwać będzie:

- 1) matce albo ojcu,
- 2) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359 oraz z 2022 r. poz. 2140) ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom,
- 3) opiekunowi faktycznemu dziecka,
- 4) rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego

- **jeżeli sprawują opiekę nad osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia** legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Sprawującym opiekę nad więcej niż jedną osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, na nowych zasadach które będą obowiązywać od 1 stycznia 2024 r., wysokość świadczenia pielęgnacyjnego zostanie podwyższona o 100% na drugą i każdą kolejną osobę, nad którą sprawowana jest opieka.

Ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz ich wypłata od 1 stycznia 2024 r. nastąpią odpowiednio na wniosek małżonków, jednego z małżonków, rodziców, jednego z rodziców, opiekuna faktycznego dziecka, opiekuna prawnego dziecka, rodziny zastępczej, osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektora interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego osoby uczącej się, pełnoletniej osoby niepełnosprawnej lub innej osoby upoważnionej do reprezentowania dziecka lub pełnoletniej osoby niepełnosprawnej, a także osób, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny.

Wniosek o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego na dziecko umieszczone w pieczy zastępczej będzie mogła złożyć wyłącznie odpowiednio rodzina zastępcza, osoba prowadząca rodzinny dom dziecka, dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektor regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektor interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

W przypadku śmierci osoby wymagającej opieki po 31 grudnia 2023 r., osoba sprawująca opiekę zachowuje prawo do świadczenia pielęgnacyjnego jak również do specjalnego zasiłku opiekuńczego, do ostatniego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpił zgon osoby wymagającej opieki. Ponadto w opisanym przypadku, nie będzie wykluczone prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego w przypadku zbiegu z prawem do świadczenia rodzicielskiego lub dodatkiem do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego. Również w opisanym przypadku osoba sprawująca opiekę zachowa prawo do

świadczenia, do ostatniego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpił zgon osoby wymagającej opieki, pomimo podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub ustalenia tej osobie prawa do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym lub świadczenia pieniężnego przyznanego na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 lutego 2023 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym członkom rodziny funkcjonariuszy lub żołnierzy zawodowych, których śmierć nastąpiła w związku ze służbą albo podjęciem poza służbą czynności ratowania życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta nie będzie opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna, na określonych powyżej zasadach tj. pobierania świadczenia w przypadku śmierci osoby wymagającej opieki.

Świadczenie pielęgnacyjne od 1 stycznia 2024 r. nie będzie przysługiwało, jeżeli:

- 1) osoba sprawująca opiekę będzie miała ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
- 2) osoba wymagająca opieki zostanie umieszczona lub będzie przebywać w domu pomocy społecznej, zakładzie opiekuńczo-leczniczym, zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym, placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, o której mowa w przepisach o pomocy społecznej, zakładzie karnym, zakładzie poprawczym, areszcie śledczym albo schronisku dla nieletnich;
- 3) osoba wymagająca opieki będzie uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym będą stanowiły inaczej;
- 4) na osobę wymagającą opieki inna osoba będzie uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym będą stanowiły inaczej;
- 5) na osobę wymagającą opieki będzie ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub prawo do zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Od 1 stycznia 2024 r. organ właściwy lub wojewoda odmówią przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego lub wstrzymają wypłatę świadczenia, jeżeli osoba ubiegająca się o to świadczenie uniemożliwi przeprowadzenie wywiadu, w sytuacji wątpliwości dotyczących sprawowania opieki, lub nie udzieli podczas tego wywiadu wyjaśnień co do okoliczności objętych wywiadem.

Od 1 stycznia 2024 r. uchylone zostaną przepisy ustawy o świadczeniach rodzinnych:

- uzależniające przysługiwanie świadczenia pielęgnacyjnego od daty powstania niepełnosprawności osoby wymagającej opieki;
- przepisy regulujące przysługiwanie świadczenia dla rolników, małżonków rolników bądź domowników, które uzależniały przyznanie świadczenia od zaprzestania prowadzenia gospodarstwa rolnego albo wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym;
- uchylony zostanie warunek rezygnacji z zatrudnienia lub jego niepodejmowania, przez osobę sprawującą opiekę. Świadczenie pielęgnacyjne nie będzie uzależnione od rezygnacji z aktywności zawodowej;
- przepisy ustawy uzależniające przysługiwanie świadczenia pielęgnacyjnego osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu

z osobą wymagającą opieki, od wystąpienia przesłanek określonych w art. 17 ust. 1a ustawy o świadczeniach rodzinnych tj. gdy rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich, są małoletni lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub brak opiekuna faktycznego, osoby będącej rodziną zastępczą spokrewnioną lub osoby te legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

- uchylona zostanie negatywna przesłanka uniemożliwiająca przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego jeżeli osoba sprawująca opiekę ma prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym, lub świadczenia pieniężnego przyznanego na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 lutego 2023 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym członkom rodziny funkcjonariuszy lub żołnierzy zawodowych, których śmierć nastąpiła w związku ze służbą albo podjęciem poza służbą czynności ratowania życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia;
- uchylone zostaną przepisy ustawy dotyczące specjalnego zasiłku opiekuńczego;
- uchylony zostanie przepis ograniczający prawo do świadczeń, przez konieczność wyboru jednego ze świadczeń w przypadku zbiegu uprawnień do świadczenia rodzicielskiego, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w czasie korzystania z urlopu wychowawczego, zasiłku dla opiekuna.

Osoba pobierająca świadczenie pielęgnacyjne, która sprawuje opiekę nad dzieckiem w wieku do ukończenia 18 roku życia i która będzie chciała po 31 grudnia 2023 r. otrzymać świadczenie pielęgnacyjne na nowych zasadach (np. z możliwością podejmowania zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej), powinna zrezygnować z pobierania świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie starych przepisów i złożyć wniosek o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie nowych przepisów, obowiązujących od 1 stycznia 2024 r.

W sprawach o świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy, do których prawo powstało do dnia 31 grudnia 2023 r., stosuje się przepisy dotychczasowe (na zasadzie zachowania praw nabytych).

Osoby, których prawo do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego powstało do dnia 31 grudnia 2023 r., zachowują, na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., prawo do tych świadczeń, nie dłużej jednak niż do końca okresu, na który prawo to zostało przyznane. Przy czym osoby te zachowują prawo odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., również w przypadku, gdy osobie nad którą sprawują opiekę zostało wydane nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie o niepełnosprawności. Warunkiem zachowania prawa odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r. jest złożenie wniosku o nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności w terminie 3 miesięcy od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin ważności dotychczasowego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenia o niepełnosprawności, a następnie złożenie wniosku o ustalenie prawa odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego w terminie 3 miesięcy, licząc od wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności.

Prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r. przysługuje również po upływie okresu zasiłkowego, na który prawo zostało przyznane, jeżeli wniosek o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego na nowy okres zasiłkowy zostanie złożony w terminie 3 miesięcy od dnia następującego po dniu, w którym zakończył się dotychczasowy okres zasiłkowy.

Kwoty przysługującego na podstawie przepisów dotychczasowych:

- 1) świadczenia pielęgnacyjnego - podlegają waloryzacji w trybie i na zasadach określonych w art. 17 ust. 3a-3d ustawy o świadczeniach rodzinnych, w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2023 r.;
- 2) specjalnego zasiłku opiekuńczego - podlegają weryfikacji w trybie i na zasadach określonych w rozdziale 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2023 r.

W sprawach o zasiłek dla opiekuna od 1 stycznia 2024 r. stosuje się odpowiednio obowiązujące do dnia 31 grudnia 2023 r. przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, dotyczące świadczeń pielęgnacyjnych (na zasadzie zachowania praw nabytych).

Świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna, nie będą przysługiwać, jeżeli osoba wymagająca opieki będzie miała przyznane prawo do świadczenia wspierającego, realizowanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W przypadku gdy osoba wymagająca opieki lub osoba uprawniona do jej reprezentowania złożą wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego, postępowanie z wniosku o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna, zostanie zawieszane do czasu rozstrzygnięcia sprawy z wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego. W przypadku podjęcia zawieszono postępowania, o którym mowa powyżej, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego, lub zasiłku dla opiekuna zostanie ustalone po dokonaniu przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych rozstrzygnięcia sprawy z wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego.

Wypłata świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna, podlegać będzie wstrzymaniu, jeżeli osoba wymagająca opieki lub osoba uprawniona do jej reprezentowania złoży wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego.

W przypadku odmowy przyznania osobie wymagającej opieki świadczenia wspierającego lub pozostawienia wniosku o to świadczenie bez rozpatrzenia, odpowiednio świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna wypłacony zostanie od miesiąca, w którym wstrzymano ich wypłatę do końca okresu na jaki je przyznano, jeżeli osoba będzie spełniać warunki określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2023 r.

Za nienależnie pobrane świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, albo zasiłek dla opiekuna, będzie uznane świadczenie lub zasiłek wypłacone za okres, za który osoba wymagająca opieki otrzyma świadczenie wspierające.

Uwaga: osoba niepełnosprawna, która będzie ubiegać się o świadczenie wspierające będzie mogła zdecydować od jakiego miesiąca chce mieć przyznane świadczenie wspierające, dzięki czemu może nie dopuścić do sytuacji otrzymania świadczenia wspierającego za ten sam okres, za który jej opiekun otrzymał świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna i tym samym uniknął sytuacji powstania nienależnych świadczeń po stronie opiekuna.

Podstawa prawna:

- ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1429)
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 390 ze zm.)
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1297)